

The Process of Developing Drama Students Holistically with the Enneagram theory

Sakchai lamkrasin*

Chutima Maneewattana

Faculty of Fine and Applied Arts, Suan Sunandha Rajabhat University

*Corresponding author e-mail : s65584947001@ssru.ac.th

Abstract

Currently, an enormous number of prospective acting students are only devoted to the study of techniques and methodologies aimed at enhancing their acting abilities (hard skills), therefore overlooking other important aspects of an actor's life. The researcher identifies the possibility of expanding the theory of the Enneagram theory, which includes behavioral learning, motivation, and internal drives, to comprehensively improve the fundamental life skills (soft skills) of acting students.

The objective of this study is to devise the use of linguistics in fostering the holistic development of students. Applying a mixed methods research approach, this study employs qualitative research technique and adopts the Practice as Research (PaR) paradigm. The target audience consists of students enrolled in the Acting Course. The researcher devised a learning methodology that combines the principles of speech science with performance science and experiential learning, based on a comprehensive 60-hour training regimen. Employing participatory observation and conducting in-depth informal interviews. The findings indicate that Enneagram theory serves as a versatile instrument for acting students to examine and comprehend characters. It facilitates the identification of their primary needs (super objective) and driving force or motivation (motivation), as well as the cognitive processes and worldview, as well as the behavioral patterns of characters in a directional manner. The Enneagram theory also made a significant contribution to the comprehensive growth of students based on the quality assessment list devised by the researcher. This list is categorized into four areas :
1) identification of physical potential that is prepared for learning and acting,
2) understanding of how to interact and collaborate with others within constraints, and
3) understanding of the cognitive learning process. Fourthly, the cultivation of crucial

attributes that align with the eventual professionalism of the theater artist. This study has resulted in the unification of the fields of the Enneagram theory and acting. The concept of creating activities derived from this study would enhance the growth of acting students in the various aspects of performing abilities and life, therefore enabling them to become actors with a promising and fulfilling future.

Keywords : Enneagram Theory, Acting Skill, Holistic Development, Drama Student

กระบวนการพัฒนานักเรียนการละครแบบองค์รวมด้วยศาสตร์นพลักษณ์

ศักดิ์ชัย เอี่ยมกระสินธุ์*

ชุติมา มณีวัฒนา

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

*อีเมลผู้ประสาน: s65584947001@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

ปัจจุบันนักเรียนการแสดงรุ่นใหม่จำนวนไม่น้อยให้ความสนใจเพียงเรื่องของเทคนิคและวิธีการเพื่อพัฒนาทักษะด้านการแสดงของตน (hard skills) โดยหลงลืมทักษะที่สำคัญด้านอื่นของชีวิตการเป็นนักแสดง ผู้วิจัยเห็นถึงความเป็นไปได้ในการพัฒนาทฤษฎี นพลักษณ์ ซึ่งเป็นทฤษฎีการเรียนรู้พฤติกรรมแรงจูงใจ และแรงขับเคลื่อนภายในของมนุษย์มาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะชีวิต (soft skills) ให้แก่นักเรียนการแสดงในแบบองค์รวม

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบการใช้ศาสตร์นพลักษณ์ในการพัฒนานักเรียนการแสดงแบบองค์รวม ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) แบบผสมวิธี (mixed methods research) ด้วยรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการ Practice as Research (PaR) โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาสาขาวิชากำกับกำกับการแสดง ชั้นปีที่ 3 จำนวน 45 คน ผู้วิจัยได้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ศาสตร์นพลักษณ์ร่วมกับความรู้ทางด้านศาสตร์การแสดง และการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง รวมระยะเวลาในการอบรมทั้งสิ้น 60 ชั่วโมง ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เชิงลึกอย่างไม่เป็นทางการ ผลการวิจัยพบว่า นพลักษณ์ไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือทางเลือกที่นักเรียนการแสดงสามารถใช้วิเคราะห์และทำความเข้าใจตัวละคร อาทิ การหาความต้องการสูงสุด (super objective) และแรงขับเคลื่อนหรือแรงจูงใจ (motivation) รวมถึงวิธีคิดและมุมมองที่มีต่อโลกตลอดจนรูปแบบพฤติกรรมของตัวละครได้อย่างมีทิศทาง นพลักษณ์ยังมีส่วนช่วยนักเรียนการแสดงเกิดการพัฒนาแบบองค์รวมตามรายการประเมินตรวจสอบคุณภาพฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งเป็น 4 หมวดหมู่ ได้แก่ 1) ศักยภาพทางด้านร่างกายที่พร้อมในการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติ 2) เกิดการเรียนรู้เรื่องการมีปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกับผู้อื่นภายใต้ข้อจำกัด 3) เกิดกระบวนการเรียนรู้ในด้านความคิด อารมณ์และความรู้สึก และ 4) เกิดการพัฒนาคุณสมบัติสำคัญซึ่งสอดคล้องกับความเป็นวิชาชีพของนักการละครต่อไปในอนาคต ผลจากงานวิจัยนี้นอกจากจะเป็นการบูรณาการศาสตร์นพลักษณ์และศาสตร์การแสดงแล้ว แนวคิดในการออกแบบกิจกรรมที่ได้จากงานวิจัยชิ้นนี้ จะมีส่วนช่วยให้นักเรียนการแสดงได้พัฒนาตนเองครบทุกมิติทั้งด้านทักษะการแสดงและการใช้ชีวิตและสามารถเป็นนักแสดงที่มีความเป็นปกติสุขต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ : นพลักษณ์, ทักษะการแสดง, พัฒนาการแบบองค์รวม, นักเรียนการแสดง

1. บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันมีนักเรียนการแสดงจำนวนมากที่มุ่งเน้นในการแสวงหาเทคนิค เครื่องมือหรือองค์ความรู้เพื่อนำมาใช้พัฒนาทักษะทางด้านการแสดงเพียงมิติเดียว (hard skill) กล่าวคือ นักเรียนการแสดงส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อเครื่องมือที่จะพาตนเองไปสวมบทบาทเป็นตัวละครที่แนบเนียน รวดเร็ว ซึ่งในความจริงแล้ว เครื่องมือทางการแสดงต่าง ๆ อาจจำเป็นจะต้องอาศัยระยะเวลาในการทำความเข้าใจ หรือแม้แต่เครื่องมือทางการแสดงบางอย่างอาจจำเป็นที่จะต้องอาศัยการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ รวมถึงเครื่องมือและองค์ความรู้ทางการแสดงจำนวนมากไม่น้อยต้องอาศัยความเข้าใจในตัวตนของผู้แสดง การย้อนทวนเพื่อสืบค้นอารมณ์หรือประสบการณ์ในแง่มุมต่าง ๆ ของชีวิตเพื่อนำมาเป็นจุดตั้งต้นหรือวัตถุดิบสำคัญในการ “สร้างตัวละคร” และพัฒนาไปสู่การแสดงที่ดีที่สุด ซึ่งการนำพาตัวเองไปเรียนรู้และสัมผัสเครื่องมือที่มีมิติการทำงานที่ลึกซึ้งเหล่านี้เอง ที่จะกลายเป็นช่วงเวลาที่น่าแสดงจะได้เกิดการบ่มเพาะและนำไปสู่การสร้างคุณลักษณะนิสัยที่สำคัญและจำเป็นในการเป็นนักแสดงที่ดีต่อไปในอนาคตสามมิติ สุขบรรจง (2546) ได้ทำการศึกษาทัศนคติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักแสดงละครเวทีไทย พบว่า คุณลักษณะสำคัญ 5 ประการแรกที่นักแสดงละครเวทีของไทยพึงมี ได้แก่

1) มีความรับผิดชอบในหน้าที่และภาระงานของตนเอง 2) มีความตรงต่อเวลา 3) มีระเบียบวินัยและขยันหมั่นเพียร 4) มีสมาธิสูง และ 5) สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี (Sammit, 2003) สอดคล้องกับธัญญรัตน์ ประดิษฐ์แท่น (2559) กล่าวว่า นักแสดงจะต้องเป็นผู้ที่มุ่งมั่นในการฝึกฝนทักษะภายในจิตใจ ความเข้าใจในชีวิตและสังคม เพื่อช่วยให้นักแสดงนั้นมีมุมมองที่กว้างขึ้น และสามารถนำไปฝึกฝนและปฏิบัติเกี่ยวกับการแสดงให้ออกมาเป็นรูปธรรมต่อไป (Thanyarath, 2016)

ผู้วิจัยเล็งเห็นความเป็นไปได้ในการนำศาสตร์นพลักษณ์ (Enneagram) ซึ่งเป็นศาสตร์การเรียนรู้พฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งมีกระบวนการสืบค้นตัวตนของผู้ศึกษาใกล้เคียงกับกระบวนการที่นักแสดงจะต้องสืบค้นและทำความเข้าใจจักตัวละครที่ตนต้องสวมบทบาท เช่น การสืบค้นแรงจูงใจอันเป็นสาเหตุของการกระทำ วิธีการและมุมมองที่มีต่อโลก อีกทั้งผู้วิจัยเห็นว่า นพลักษณ์จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้นักเรียนการแสดงได้ทำความเข้าใจตนเองอย่างลึกซึ้งผ่านกระบวนการสืบค้นในแง่มุมต่าง ๆ รวมถึงนพลักษณ์จะสามารถเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนการแสดงได้รู้จักแง่มุมที่หลากหลายของมนุษย์ พัฒนาเป็นความเข้าใจจากในระดับภายในตัวตน และขยายความเข้าใจนี้สู่ระดับที่กว้างขึ้นจนพาไปสู่การเข้าใจตัวละครในฐานะมนุษย์คนหนึ่งต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

เพื่อออกแบบการใช้ศาสตร์นพลักษณ์ในการพัฒนานักเรียนการแสดงแบบองค์รวม (holistic)

3. สมมติฐานของการวิจัย (Research Hypothesis)

ศาสตร์นพลักษณ์สามารถช่วยให้นักเรียนการแสดงได้เกิดการพัฒนาแบบองค์รวมได้

4. ขอบเขตของการวิจัย (Research Scope)

ขอบเขตด้านเนื้อหา แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เนื้อหาด้านการแสดง คือ การวิเคราะห์บทและตัวละคร การเข้าถึงบทบาทการแสดง คุณลักษณะของนักแสดงอันพึงประสงค์ การซ้อม การแก้ไขปัญหาการแสดง และการแสดง

ส่วนที่ 2 เนื้อหาด้านศาสตร์นพลักษณ์ คือ ลักษณะ ภาวะปึก ลุกศร กิเลส บารมี จุดเด่นจุดด้อยของ
คนแต่ละลักษณะ

ขอบเขตด้านประชากร

นักศึกษาสาขาวิชาศิลปการละครและความเป็นผู้ประกอบการสร้างสรรค์ คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีการศึกษาที่ 3 ที่กำลังศึกษารายวิชาการกำกับการแสดง 2 จำนวนทั้งสิ้น
45 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

คณะศิลปกรรมศาสตร์ ชั้น 4 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ขอบเขตด้านเวลา

เดือนพฤษภาคม 2567 – เดือนกรกฎาคม 2567

5. วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี
แบบผสมวิธี (mixed methods research) ด้วยรูปแบบการวิจัยแบบปฏิบัติการ Practice as Research
(PaR) โดยประยุกต์ใช้ศาสตร์นพลักษณ์เป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการแสดง
กับกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียว และให้มีการทดสอบก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม (one group
pretest posttest design) โดยผู้วิจัยได้มีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจงในชั้นที่ 1 คือ
นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาศิลปการละครและความเป็นผู้ประกอบการสร้างสรรค์ คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่อยู่ระหว่างการศึกษารายวิชา การกำกับการแสดง 2 จำนวนทั้งสิ้น
45 คน

และเมื่อกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานในศาสตร์นพลักษณ์เสร็จสิ้นลง ผู้วิจัยได้ดำเนินการ
คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่มีความพร้อมในการต่อยอดศาสตร์นพลักษณ์ร่วมกับศาสตร์การแสดงในชั้นที่ 2
โดยประเมินจากศักยภาพในการเรียนรู้ ความพร้อม ความสนใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อศาสตร์นพลักษณ์
รวมถึงความเหมาะสมของบทละครที่กลุ่มเป้าหมายจะต้องดำเนินการสร้างสรรค์การแสดงต่อไป โดย
กลุ่มเป้าหมายที่ผ่านการคัดเลือกในชั้นที่ 2 นี้ คือ นักเรียนการแสดงที่อยู่ในขั้นตอนการสร้างสรรค์ละครเวที
เรื่อง Murder on the Orient Express ประพันธ์โดย อากาธา คริสตี้ (Agatha Christie) โดยมีระยะเวลาใน
การทำกิจกรรมภายใต้โครงการวิจัยตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2567 ทั้งนี้ ผู้วิจัยมี
บทบาทเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมและร่วมนำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และใช้การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม
ร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึกอย่างไม่เป็นทางการและสนทนากลุ่ม (focus group) เป็นเครื่องมือสำคัญในการ
เก็บข้อมูลเพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปผลในเชิงพรรณนา ซึ่งผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการทำงานออกเป็น
3 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ 1. การเตรียมความพร้อมก่อนการจัดกระบวนการเรียนรู้ (pre-process)
2. การดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย (process) และ 3. การเก็บข้อมูล วิเคราะห์และ
ประมวลผลข้อมูล (post-process) โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1) การเตรียมความพร้อมก่อนการจัดกระบวนการเรียนรู้ (pre-process)

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในการให้ข้อมูลขั้นต้น เพื่อนำไปใช้เป็นทิศทางใน
การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ โดยแบ่งผู้ทรงคุณวุฒิออกเป็นสายวิชาการและสายวิชาชีพ รวมทั้งสิ้น 8 คน
(ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ 1) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกคือ ผู้ทรงคุณวุฒิสายวิชาการจะต้องเป็นผู้ที่สังกัดในหลักสูตร
การเรียนการสอนด้านศิลปการแสดงหรือศาสตร์นพลักษณ์ และเป็นผู้มีประสบการณ์ตรงในด้านการแสดง

หรือศาสตร์นพลักษณ์และ หรือด้านการเรียนรู้มิติด้านในของมนุษย์ ไม่น้อยกว่า 5 ปีและผู้ทรงคุณวุฒิในสายวิชาชีพจะต้องมีประสบการณ์ตรงในด้านการแสดงหรือศาสตร์นพลักษณ์ และหรือด้านการเรียนรู้มิติด้านในของมนุษย์ ไม่น้อยกว่า 5 ปีในสายวิชาชีพ โดยจากการเก็บข้อมูลจากสัมภาษณ์สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเป็นประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1.1 ศาสตร์นพลักษณ์สามารถช่วยให้นักเรียนการแสดงวิเคราะห์หา Needs หรือความต้องการ (super objective) วิธีคิดและการมองโลกของตัวละคร (vision) ความสัมพันธ์กับตัวละครอื่น (relation) ปฏิกริยาตอบสนองต่อเหตุการณ์ตรงหน้า (reaction) ความเชื่อ (believed) อารมณ์ (emotional) ของตัวละคร พลังงานของตัวละคร (energy) ได้

1.2 นพลักษณ์มีส่วนสำคัญในการช่วยให้นักแสดงได้เห็นมิติความเป็นมนุษย์ในตัวละครอย่างมีแบบแผนมากขึ้น

1.3 นพลักษณ์สามารถเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้นักแสดงเห็นเส้นทางและวิธีการทำงานย้อนกลับมาภายในตนเอง (inner work)

หลังเสร็จสิ้นการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตลอดจนการศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้กรอบแนวคิดการบูรณาการศาสตร์นพลักษณ์ซึ่งเป็นศาสตร์เพื่อการเรียนรู้มิติด้านในของมนุษย์มาใช้ในการพัฒนาทักษะการแสดง ผ่านการเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์ตรงของกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญ ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบกระบวนการเรียนรู้โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังปรากฏในรูปที่ 1 และดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 2 ต่อไป

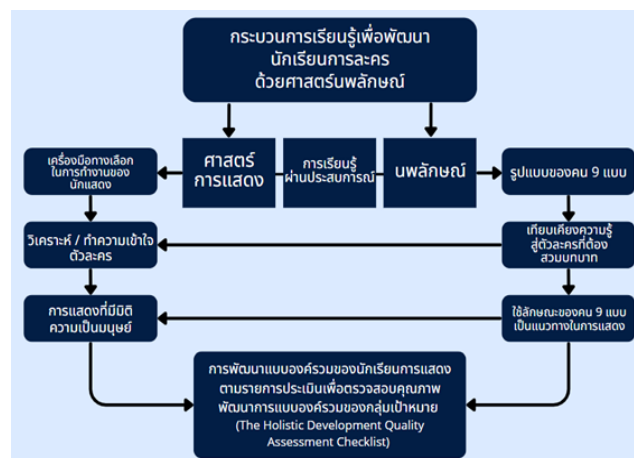

Figure 1 กรอบแนวคิดการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

Source : lamkrasin (2024)

ทั้งนี้ เพื่อให้การศึกษาพัฒนาการองค์รวมของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมภายใต้โครงการวิจัย มีทิศทางและแนวทางในการประเมินที่แน่ชัด ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาบทความวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางการแสดง จำนวนทั้งสิ้น 5 คน ซึ่งมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในการให้ข้อมูลเพื่อจัดทำรายการประเมิน (ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ 2) คือ จะต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องหรือเป็นนักแสดงละครมาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ปี และต้องได้รับการยอมรับในสังคมว่า เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับสายงานการละคร โดยจากเกณฑ์พิจารณาข้างต้น ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นในการศึกษาพัฒนาการองค์รวมของนักเรียนการแสดง

โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คนผ่านการสัมภาษณ์ ตลอดจนการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาใช้ในการเรียบเรียงและจัดทำข้อมูลที่เป็นประเด็นหรือหัวข้อในการศึกษาพัฒนาการองค์รวมของนักเรียนการแสดง

ผู้วิจัยได้สร้างรายการประเมินตรวจสอบคุณภาพพัฒนาการแบบองค์รวมของกลุ่มเป้าหมาย (The Holistic Development Quality Assessment Checklist) แยกออกเป็น 4 หมวดหมู่และมีรายการประเมินทั้งสิ้น 15 ข้อ เพื่อใช้ในการประเมินด้านพัฒนาการองค์รวมของกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นนักเรียนการแสดงหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

Table 1 รายการประเมินตรวจสอบคุณภาพพัฒนาการแบบองค์รวมของกลุ่มเป้าหมาย
(The Holistic Development Quality Assessment Checklist)

หมวดการประเมิน	รายการประเมิน
หมวดที่ 1 ด้านร่างกาย	1. สุขภาพร่างกายแข็งแรง 2. ไม่มีโรคภัยร้ายแรง 3. ความเข้าใจในตนเอง
หมวดที่ 2 ด้านความคิด ความรู้สึกและอารมณ์	4. ทักษะที่ดีต่องานด้านการละคร 5. ความละเอียดต่อการใช้ชีวิตและการทำงาน 6. Emotional Control 7. วุฒิภาวะ 8. การทำงานร่วมกันบนความแตกต่าง เคารพซึ่งกันและกัน
หมวดที่ 3 ด้านความสัมพันธ์	9. ทักษะการฟัง 10. สามารถรับฟังการวิพากษ์วิจารณ์ผลงานที่เหมาะสมได้ 11. สามัญสำนึกเบื้องต้น หรือ Common sense รวมเรื่องการสื่อสาร 12. ทักษะการบริหารจัดการ 13. การแสวงหาความรู้ เครื่องมือใหม่ ๆ ตลอดจนแนวคิดการทำงานในรูปแบบใหม่ เพื่อนำมาพัฒนาทักษะเฉพาะบุคคล
หมวดที่ 4 ด้านวิชาชีพ	14. การมี passion หรือความหลงใหล ในการทำงานละคร และมีรสนิยมอันดี 15. ทักษะทางด้านการแสดงหรือที่เกี่ยวข้องกับการแสดง

Source: lamkrasin (2024)

2) การดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย (process)

ผู้วิจัยดำเนินการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีฐานความรู้ที่สำคัญ ได้แก่ 1) ศาสตร์การแสดง โดยเฉพาะในส่วนการวิเคราะห์และการทำความเข้าใจตัวละคร และ 2) ศาสตร์นพลักษณ์ โดยมุ่งเน้นให้กลุ่มเป้าหมายได้เกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง ผ่านกิจกรรม 6 module แบ่งเป็น 11 กิจกรรม

รวมระยะเวลาในการทำกิจกรรม ทั้งสิ้น 60 ชั่วโมง ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออนไลน์ และหนึ่งในกิจกรรมการเรียนรู้สำคัญซึ่งผู้วิจัยเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงและส่งผลสำคัญต่อการเรียนรู้อย่างมีนัยยะสำคัญของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กิจกรรม The Actor Interview ผู้วิจัยได้พัฒนากิจกรรมดังกล่าวโดยมีพื้นฐานจากกิจกรรม Panel Interview ในศาสตร์นพลักษณ์โดยเฉพาะในเรื่องรูปแบบของกิจกรรม ตลอดจนแนวทางการตั้งคำถามเพื่อให้ตอบโจทย์ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่มุ่งเน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในศาสตร์การแสดงให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญในด้านการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายที่นอกเหนือไปจากการได้คำตอบอย่างชัดเจนจากผู้ให้ข้อมูล กล่าวคือ การใช้เวลาและพื้นที่ร่วมกันของผู้ให้ข้อมูลและผู้สัมภาษณ์ จะช่วยสร้างให้เกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงของนักเรียนการแสดง โดยเฉพาะในรายละเอียดเล็กน้อยที่สามารถนำไปพัฒนาการแสดงได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นมนุษย์ เช่น ท่าทางการเคลื่อนไหว การใช้สายตา น้ำเสียง จังหวะในการพูด เป็นต้น

Figure 2 ภาพกิจกรรม The Actor Interview

Source : lamkrasin (2024)

3) การเก็บข้อมูล วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล (post process)

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกอย่างไม่เป็นทางการ (In-dept interview) การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม (participant observation) แบบสอบถามก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมภายใต้โครงการวิจัย (pre-test, post-test) และได้ทำการรวบรวมข้อมูลและสังเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้ที่กลุ่มเป้าหมายได้สะท้อนในการสัมภาษณ์และการตอบแบบสอบถามก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมได้ ดังนี้

3.1) ความเป็นไปได้ในการพัฒนานพลักษณ์ให้เป็นเครื่องมือทางเลือกในศาสตร์การแสดง จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายหลังการเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มเป้าหมายทั้งหมดมีความคิดเห็นพ้องไปในทางเดียวกันทั้งหมดว่า นพลักษณ์สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือเสริมหรือเครื่องมือทางเลือกในศาสตร์การแสดงได้ โดยเฉพาะในการวิเคราะห์และทำความเข้าใจตัวละครในฐานะมนุษย์ โดยการใช้เป็นเครื่องมือหรือองค์ความรู้ที่ให้นักเรียนการแสดงเกิดความเข้าใจในความหลากหลายของตัวละคร ตลอดจนการวิเคราะห์พฤติกรรม การกระทำ (action) ความสัมพันธ์ (relation) การมองโลก (vision) แรงขับเคลื่อนภายใน (motivation) ความต้องการสูงสุด (needs) ตลอดจนกลไกป้องกันตนเอง (self-defense mechanism) ซึ่งจะสามารถช่วยให้นักเรียนการแสดงเข้าใจตัวละครในมุมมองที่ลึกซึ้งมากขึ้น โดยไม่ต้องทำงานผ่านการใช้จินตนาการตามความเข้าใจของตนเองซึ่งอาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้สูง เช่นเดียวกับที่กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ใช้ในการแสดงที่ผ่านมา

3.2) ศาสตร์นพลักษณ์สามารถเทียบเคียงกับกระบวนการวิเคราะห์ตัวละครในศาสตร์การ
แสดงได้ กลุ่มเป้าหมายร้อยละ 95.2 มีความสนใจที่จะพัฒนาความรู้ด้านนพลักษณ์เพื่อใช้งานต่อไป
โดยเฉพาะในด้านการนำนพลักษณ์ไปใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการทำทำความเข้าใจและวิเคราะห์ตัวละคร
เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตัวละครที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเป็นเหตุเป็นผล รวมถึงกลุ่มเป้าหมายมีความสนใจในการนำ
ศาสตร์นพลักษณ์มาใช้เพื่ออธิบายถึงตัวละครที่ต้องสวมบทบาทในแง่มุมต่าง ๆ โดยเฉพาะการอธิบายถึง
ความต้องการสูงสุด (needs) ของตัวละคร ซึ่งจำเป็นต้องวิเคราะห์ปัจจัยหรือข้อมูลแวดล้อมด้านต่าง ๆ ของ
ตัวละคร โดยนพลักษณ์เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจในตัวละครอย่างมีแบบแผนที่ชัดเจน เป็น
รูปธรรม ซึ่งหากกลุ่มเป้าหมายสามารถทำความเข้าใจในศาสตร์นพลักษณ์ได้อย่างถูกต้อง การเชื่อมโยง
ศาสตร์นพลักษณ์เข้าสู่การแสดงจึงเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่นักเรียนการแสดงจะสามารถทำความเข้าใจ
ในตัวละครได้โดยใช้เวลาที่ลดน้อยลงกว่ากระบวนการที่ผ่านมา

6. ประโยชน์ของการวิจัย (Research Benefits)

6.1 ได้รูปแบบกิจกรรมหรือแนวทางการใช้ศาสตร์นพลักษณ์เพื่อใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้าน
ด้านศาสตร์การแสดง

6.2 ได้รูปแบบกิจกรรมหรือแนวทางการใช้ศาสตร์นพลักษณ์เพื่อใช้ในการพัฒนานักเรียนการแสดง
แบบองค์รวม

6.3 เกิดการบูรณาการความรู้แบบข้ามศาสตร์ เกิดเป็นการขยายขอบเขตการเรียนรู้ให้เกิดเป็น
องค์ความรู้ใหม่เพื่อต่อยอดองค์ความรู้จากศาสตร์ทั้ง 2 แขนง

7. ผลการวิจัย (Research Results)

ภายหลังกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้โครงการวิจัยและการเก็บข้อมูลเสร็จสิ้นลง ผู้วิจัยได้ทำการ
ประเมินกลุ่มเป้าหมายโดยการสร้างรายการประเมินตรวจสอบคุณภาพพัฒนาการแบบองค์รวมของ
กลุ่มเป้าหมาย (The Holistic Development Quality Assessment Checklist) ผู้วิจัยได้เห็นถึงคุณสมบัติ
สำคัญในทักษะด้านอื่นของชีวิตการเป็นนักแสดง 3 ประการสำคัญที่สอดคล้องและตรงกับรายการประเมินฯ
ซึ่งการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีฐานการออกแบบจากศาสตร์นพลักษณ์ สามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้ใน
ตัวกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

1. ความเข้าใจในตนเอง

ความเข้าใจตัวเองนับเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของนักแสดง เนื่องด้วยงานหลายฝ่ายในศาสตร์
การแสดง จำเป็นต้องอาศัยการสะท้อนความรู้สึก ทั้งด้านความรู้สึกของผู้สร้างสรรค์และความรู้สึกของตัวละคร
ที่นักแสดงจะต้องส่งสารดังกล่าวไปยังผู้ชม นักแสดงควรมีความเข้าใจในความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายใน
ตนเองเป็นพื้นฐานสำคัญ เช่น รู้ตัวว่ากำลังโกรธ น้อยใจ เสียใจ อีกทั้งควรที่จะสามารถเข้าใจสาเหตุ
ที่เกิดสภาวะอารมณ์นั้น ๆ ได้ว่าเกิดจากสิ่งเร้าหรือสถานการณ์แบบใด เช่น ต้นเหตุของความเสียใจหรือน้อยใจ
อาจเกิดจากการถูกมองข้าม ไม่ให้ความสำคัญ ซึ่งถ้านักแสดงเข้าใจในสาเหตุและต้นตอของการเกิดสภาวะ
อารมณ์ต่าง ๆ ของตนเองได้อย่างแน่ชัดแล้วจึงจะสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ทางด้านความคิด อารมณ์
ความรู้สึกไปสู่การเป็นตัวละครได้ในลำดับถัดไป

ในด้านความเข้าใจในตนเองของกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้นำศาสตร์นพลักษณ์ที่เป็นทฤษฎีการเรียนรู้
พฤติกรรม แรงจูงใจที่สะท้อนถึงความคิด ความรู้สึกและแรงขับเคลื่อนภายในของมนุษย์ และผู้วิจัยกำหนดให้
กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้ เที่ยบเคียงและศึกษา ทำความเข้าใจตนเองก่อนเป็นลำดับแรก ซึ่งนับได้ว่าเป็น

เครื่องมือสำคัญและกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญ ที่มีส่วนช่วยให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความเข้าใจตนเองในระดับที่ลึกซึ้งมากกว่าการมองเพียงในระดับพฤติกรรมที่สามารถรับรู้ผ่านการมองเห็น อีกทั้ง ผู้วิจัยได้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้โดยมีพื้นฐานให้กลุ่มเป้าหมายได้เกิดประสบการณ์เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงของตนเอง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอีกประการหนึ่งที่ช่วยให้กลุ่มเป้าหมายเกิดการเรียนรู้ที่เข้าใจตนเองมากขึ้น

2. ความละเอียดต่อการใช้ชีวิตและการทำงาน

นักการละครควรมีความละเอียดในการใช้ชีวิตและการทำงานมากขึ้น เช่น ความละเอียดในการสังเกตพฤติกรรมของมนุษย์ เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจในพฤติกรรมและการกระทำของมนุษย์ นักการละครที่ดีควรทำงานโดยละเอียดกับบทละครเพื่อให้เข้าใจถึงความหมายในการกระทำต่าง ๆ (action) ความต้องการสูงสุดของตัวละคร (need) แรงขับเคลื่อนของตัวละคร (motivation) ตลอดจนความหมายที่ซ่อนในบทสนทนา (subtext) รวมถึงนักการละครเองควรมีความละเอียดในการเข้าใจตนเองมากขึ้น เช่น ละเอียดในการสังเกตความรู้สึกของตนเอง รวมถึงพฤติกรรมและการแสดงออกต่าง ๆ จนสามารถเข้าใจได้ถึงต้นเหตุหรือสาเหตุที่เกิดการกระทำนั้น ๆ ซึ่งความละเอียดนี้จะสามารถขยายผลไปสู่การพัฒนาให้เกิดเป็นความเข้าใจในมนุษย์ที่ไม่ใช่ความเข้าใจแค่ในระดับการรับรู้ด้วยการมองเห็นภายนอก แต่เป็นความเข้าใจลึกถึงมิติภายใน และในท้ายที่สุดนักการละครต้องสามารถที่จะตัดสินใจเลือกให้ตนเองสามารถนำเสนอแง่มุมใดแง่มุมหนึ่งของตัวละครออกมาผ่านการแสดงไปถึงผู้ชมได้ด้วย

กระบวนการการวิเคราะห์ตัวละครของกลุ่มเป้าหมายได้ถูกกำหนดให้เริ่มขึ้นหลังจากที่กลุ่มเป้าหมายได้เกิดความเข้าใจในศาสตร์นพลักษณ์โดยการเทียบเคียงและวิเคราะห์ หาแนวโน้มลักษณะของตนเองได้แล้ว และจากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมของผู้วิจัย ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ช่วงเวลาที่เกิด “ความละเอียด” ของกลุ่มเป้าหมายได้ 2 กระบวนการสำคัญ ดังนี้

2.1 ความละเอียดในการสังเกต ใคร่ครวญ พฤติกรรมและแรงขับเคลื่อนของตนเอง และการยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นในตนเอง: การมองเห็นสาเหตุเบื้องลึกในจิตใจอย่างไร้เงื่อนไข

ในกระบวนการการสืบค้นและวิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายต้องมองและวิเคราะห์ตนเองไม่ต่างจากการมองและวิเคราะห์ตัวละครตัวหนึ่ง ซึ่งกลุ่มเป้าหมายจำเป็นต้องมองกลับไปในชีวิตตนเองในฐานะผู้สำรวจและผู้เฝ้ามอง เพื่อให้เห็นถึงพฤติกรรม การกระทำที่เกิดขึ้นแต่ละช่วงเวลาของชีวิต สืบค้นอย่างละเอียดเพื่อให้เห็นถึงแรงจูงใจที่ซ่อนอยู่ภายใต้การกระทำ (motivation) ตลอดจนกลุ่มเป้าหมายต้องเข้าใจและสามารถวิเคราะห์ได้ว่าความต้องการสูงสุด (need) ของตนคือสิ่งใด กระบวนการเหล่านี้เป็นกระบวนการหรือขั้นตอนในการสืบค้นหาหลักซึ่งสามารถเทียบเคียงได้กับกระบวนการวิเคราะห์ตัวละครในศาสตร์การแสดงเช่นกัน

2.2 ความละเอียดของการทำงานกับบทและตัวละคร: ความหมายที่ซ่อนภายใต้การกระทำและบทสนทนาของตัวละคร

ในกระบวนการการวิเคราะห์ตัวละครในศาสตร์การแสดง นักแสดงจำเป็นที่จะต้องทำงานกับบทละคร เพื่อตีความ วิเคราะห์ความเป็นตัวละครออกมาเพื่อนำเสนอสู่ผู้ชมต่อไป เช่นเดียวกันกับการสืบค้นหาหลักซึ่งให้แก่ตัวละคร ที่จำเป็นต้องอาศัยการทำงานกับตัวละคร แต่ในมุมมองของนพลักษณ์ นักเรียนการแสดงจะต้องทำงานเป็นกระบวนการต่อเนื่องหลังจากการพิจารณาบทและการกระทำของตัวละครโดยเฉพาะในการสืบค้นเพื่อเชื่อมโยงสิ่งที่ปรากฏในบทละครไปสู่การเทียบเคียงความเป็นลักษณะทั้ง 9 ต่อไปอีกหนึ่งขั้นตอนจากนั้นนักเรียนการแสดงจึงจะสามารถใช้ความเป็นลักษณะมาเป็นแนวทางในการประกอบสร้างตัวละครเพื่อนำเสนอแก่ผู้ชมในขั้นตอนต่อไป

3. การทำงานร่วมกันบนความแตกต่าง ความเคารพซึ่งกันและกัน

นักการละครที่ดีควรที่จะสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้บนความแตกต่างในฐานะมนุษย์ซึ่งมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านพฤติกรรม การแสดงออก ความคิดและความเข้าใจที่มีต่อตนเองและงานละคร นักการละครที่ดีควรเคารพในบทบาท หน้าที่ของแต่ละบุคคล ไม่ควรก้าวล่วงบทบาทหน้าที่ของกันและกัน ตลอดจนมีความรับผิดชอบในภาระ หน้าที่งานของตนเองโดยไม่ส่งผลกระทบหรือสร้างความเดือดร้อนและผลกระทบในด้านลบแก่ผู้อื่น

การประยุกต์ความรู้จากศาสตร์นพลักษณ์เพื่อสนับสนุนการแสดงโดยเฉพาะในด้านการวิเคราะห์และการตีความตัวละครเพื่อให้เกิดความเข้าใจตัวละครอย่างลึกซึ้ง และใช้นพลักษณ์เป็นเสมือนคู่มือนำทางในการสร้างสรรค์การแสดงนั้นอาจเป็นเรื่องใหม่ของกลุ่มเป้าหมายในขณะนี้ แต่จากการเก็บข้อมูล การสังเกตการณ์ และการทำงานร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาผลงานละครเรื่อง Murder on the Orient Express พบข้อมูลที่สำคัญว่า ภายในกลุ่มนักเรียนการแสดงที่เป็นทีมงานส่วนหนึ่งของกลุ่มนักศึกษาผู้รับผิดชอบการสร้างละครเรื่องดังกล่าว กลุ่มนักเรียนการแสดงได้มีข้อตกลงร่วมกันว่า การใช้ศาสตร์นพลักษณ์จะอยู่ในจุดที่ทุกคนจะพิจารณาร่วมกันว่า คำน้ำหนัและความเหมาะสมจะอยู่ที่ระดับใด มีส่วนในการทำงานมากน้อยแค่ไหน โดยคำน้ำหนัในการทำงานผ่านศาสตร์นพลักษณ์จะไม่ก้าวล่วงหรือมีคำน้ำหนัเกินไปกว่าศาสตร์ด้านการแสดง ซึ่งหมายรวมถึง การออกแบบเสื้อผ้า การแต่งหน้า การออกแบบฉากและแสง เป็นต้น

นอกจากคุณสมบัติสำคัญในทักษะด้านอื่นของชีวิตการเป็นนักแสดง 3 ประการสำคัญที่สอดคล้องและตรงกับรายการประเมินฯ แล้ว ผลการประเมินกลุ่มเป้าหมายผ่านการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมของผู้วิจัยยังสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของการใช้ศาสตร์นพลักษณ์เพื่อพัฒนากลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นนักเรียนการแสดงแบบองค์รวม (holistic) โดยมีรายละเอียดดังปรากฏในรูปที่ 4 ดังนี้

Figure 3 สรุปผลการประเมินกลุ่มเป้าหมายโดยใช้รายการประเมินตรวจสอบคุณภาพพัฒนาการแบบองค์รวมของกลุ่มเป้าหมาย หรือ The Holistic Development Quality Assessment Checklist

Source : lamkrasin (2024)

8. การสรุปผลและการอภิปรายผล (Conclusion and Discussion)

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มเป้าหมายหลังเสร็จสิ้นกระบวนการอบรมทั้งสิ้น 60 ชั่วโมง โดยสามารถสรุปผลการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น 3 ประการสำคัญ ดังนี้

1) นวัตกรรมคือเครื่องมือทางเลือกในการทำความเข้าใจตนเอง และเข้าใจตัวละครในฐานะมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ

กลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 12 คนได้ให้การสัมภาษณ์ให้ข้อมูลสอดคล้องไปในทางเดียวกันว่า นวัตกรรมเป็นเครื่องมือทางเลือกที่น่าสนใจ และเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการช่วยให้นักเรียนการแสดงที่ยังมีประสบการณ์ทางการแสดงไม่มาก สามารถทำความเข้าใจและวิเคราะห์ตัวละครได้อย่างมีแบบแผนที่ชัดเจน เห็นมิติความเป็นมนุษย์ที่มีเหตุผลในการกระทำ อีกทั้ง คนทั้ง 9 ลักษณะในศาสตร์ นวัตกรรม ครอบคลุมการทำงานกับตัวละครในหลายประเภทโดยเฉพาะตัวละครที่จำเป็นต้องอาศัยการวิเคราะห์เชิงลึกหรือต้องใช้การทำความเข้าใจเชิงจิตวิทยา และประการสำคัญคือ การวิเคราะห์และทำความเข้าใจตัวละครตามศาสตร์ นวัตกรรม สามารถทำให้นักเรียนการแสดงเชื่อมโยงและวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญ ๆ ของตัวละครได้อย่างชัดเจน เช่น ความต้องการสูงสุดของตัวละคร (need) แรงขับเคลื่อนหรือแรงจูงใจ (motivation) การกระทำ (action) ความสัมพันธ์กับตัวละครอื่น (relation) รวมถึงกลไกป้องกันตนเอง (self-defense mechanism) ได้อย่างชัดเจนในระยะเวลาอันสั้น ผ่านการเทียบเคียงจากองค์ความรู้ต่าง ๆ ผ่านศาสตร์นวัตกรรม เช่น โลกทัศน์ กิเลส สิ่งหลีกเลี่ยงของลักษณะต่าง ๆ เป็นต้น

“หนูว่ามันดีตรงที่ เราทำงานกับจินตนาการในหัวน้อยลงมาก นวัตกรรมมันเหมือนแผนที่ที่ช่วยให้เราเห็นตัวละครชัดเจนขึ้น เข้าใจตัวละครในแบบของมนุษย์มากขึ้น”

เสียงสะท้อนจากกลุ่มเป้าหมาย G

2) ก่อนการนำนวัตกรรมไปประยุกต์ใช้ทำความเข้าใจตัวละคร ผู้ใช้ควรเริ่มใช้นวัตกรรมในการทำความเข้าใจตนเองเป็นอันดับแรก

“ช่วงแรกผม disconnect จากกิจกรรมไปเลยครับ ไม่เข้าใจว่าทำไมต้องทำให้มันยาก ที่ผ่านมามาก็หาข้อมูลตัวละครจากบทบ้าง จากเน็ตบ้าง หรือบางทีเราก็นึกจินตนาการเอาบ้างโดยเฉพาะเรื่องภูมิหลังตัวละคร แต่ผมก็ยอมรับว่ามันก็ผิดจากที่ควรเป็นไปซัก 70% (หัวเราะ) แต่ผมเข้าใจแล้วว่า ทำไมเราต้องเอาตัวเราลงมาเรียนก่อน ขนาดตัวเองผมยังไม่เคยเข้าใจเลย แต่วันนี้ผมเข้าใจตัวเองมากขึ้นครับ”

เสียงสะท้อนจากกลุ่มเป้าหมาย K

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายหลายคนสะท้อนให้เห็นว่า การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้วางแนวทางให้กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้ศาสตร์นวัตกรรมผ่านการทำทำความเข้าใจตนเองเป็นอันดับแรก หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นการพาให้กลุ่มเป้าหมายได้เกิดประสบการณ์ในการ “จุ่มแช่” ตัวเองร่วมอยู่ในการเรียนรู้ (Asadornithi (2024, February 4) ทั้งนี้ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้เกิดความเข้าใจ และสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ที่ได้ไปสู่ขั้นตอนของการประยุกต์ใช้ในขั้นตอนต่อไป ขั้นตอนดังกล่าวนับเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมดภายใต้โครงการวิจัย โดยการออกแบบขั้นตอนดังกล่าวเป็นไปเพื่อไม่ให้องค์ความรู้หรือทฤษฎีที่กลุ่มเป้าหมายได้รับ กลายเป็นเพียงแค่เครื่องมือที่กลุ่มนักเรียนการแสดงจะใช้เพื่อทำงานกับบทละครเพียงแค่ครั้งคราวเท่านั้น แต่นวัตกรรมจะกลายเป็นเครื่องมือที่กลุ่มเป้าหมายสามารถใช้เพื่อการเรียนรู้มิติด้านในของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์การแสดงโดยไม่เฉพาะเจาะจงว่าต้องใช้เพื่อการแสดงแต่เพียงเท่านั้น

3) รูปแบบการเรียนรู้ผ่านพลักษณ์ มีผลต่อระดับความเข้าใจของกลุ่มเป้าหมาย

การเรียนรู้ศาสตร์ผ่านพลักษณ์ผ่านประสบการณ์ตรงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นนักเรียนการแสดงเกิดความเข้าใจได้มากกว่าการบรรยายในรูปแบบทฤษฎี โดยข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้งหมดให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า ในช่วงระยะเวลาที่เป็นการลงมือปฏิบัติการ (workshop) และผู้วิจัยเชื่อมโยงความรู้ในการลงมือปฏิบัติสู่เรื่องของทฤษฎีและการใช้งาน เป็นช่วงเวลาที่กลุ่มเป้าหมายเกิดการเรียนรู้ที่สามารถเข้าใจ เชื่อมโยงไปสู่การประยุกต์ใช้ในการแสดงได้มากกว่าการบรรยายเพียงอย่างเดียว โดยกลุ่มเป้าหมาย 11 จาก 12 คน เห็นว่า กิจกรรม The Actor Interview เป็นกิจกรรมเชิงปฏิบัติการที่สามารถสร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงเป็นกิจกรรมที่สามารถตอบข้อสงสัยในเชิงการแสดงให้กับกลุ่มเป้าหมายได้ตรงตามความต้องการ และเห็นถึงแนวทางการนำความรู้ในศาสตร์พลักษณ์ไปประยุกต์ใช้ในศาสตร์การแสดงได้ในทันที

“กิจกรรมที่ครูพาคนข้างนอกที่เป็นแต่ละลักษณะมาให้พวกเรานั่งคุย นั่งถามกันแบบใกล้ชิด ผมว่ามันเป็นกิจกรรมที่ดีมาก ๆ เลยครับ มันตอบทุกอย่างที่เราสงสัยกันมา เราไม่เคยเชื่อเลยว่าคนบนโลกนี้จะมีคนที่เป็นอย่างนั้นแบบนี้จริง ๆ แต่จากกิจกรรมวันนั้นมันเหมือนเปิดโลกอีกใบของเราเลย”

เสียงสะท้อนจากกลุ่มเป้าหมาย I

9. ข้อเสนอแนะงานวิจัย (Research Suggestion)

กิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้โครงการวิจัยสามารถตอบรายการประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพพัฒนาการแบบองค์รวม “ผ่านการประเมิน” 12 จาก 15 ข้อ โดยรายการประเมินฯ ดังกล่าว ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการจัดสร้างแนวทางและวิธีการประเมินคุณภาพที่ชัดเจน (The Holistic Development Quality Assessment Checklist หรือ QA) ผลการประเมินที่ได้จึงแสดงให้เห็นว่า กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมภายใต้โครงการวิจัยมีรายการที่ “ไม่ผ่านการประเมิน” จำนวน 3 รายการ ได้แก่

1. ด้านความคิด ความรู้สึก อารมณ์ หัวข้อย่อย: ทักษะคิดต่อยอด
2. ด้านความสัมพันธ์ หัวข้อย่อย: ทักษะการบริหารจัดการ
3. ด้านวิชาชีพ หัวข้อย่อย: การมี passion หรือความหลงใหลในการทำงานละคร และมีสเน่ห์อันดี

ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของรายการประเมินทั้ง 3 รายการที่กลุ่มเป้าหมายไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินเบื้องต้นนี้ โดยผู้วิจัยเห็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมปัจจัยในข้อที่ 1 และ 3 ซึ่งสามารถเพิ่มเติมและเสริมสร้างคุณลักษณะดังกล่าว เช่น การนำผลงานทางด้านศิลปะการแสดงของศิลปินที่มีความหลากหลายในแนวคิด รูปแบบการนำเสนอ ตลอดจนความหลากหลายในเรื่องคุณค่าและความหมายที่ต่างกันมานำเสนอให้กลุ่มเป้าหมายได้เห็นความแตกต่างของงานศิลปะแต่ละรูปแบบ และชี้ให้เห็นว่างานศิลปะทางละครทุกประเภทล้วนมีความงาม คุณค่า ความหมายที่ต่างกันไปและในรายการประเมินในข้อที่ 2 ผู้วิจัยเห็นถึงช่องทางการเสริมเนื้อหาในด้านทักษะการบริหารจัดการ โดยให้กลุ่มเป้าหมายหรือนักเรียนด้านการแสดงมีโอกาสนำผลงานที่ภาคสนามและมีช่องทางในการบริหารจัดการในการทำงานจริง เพื่อเป็นการสร้างทักษะทางด้านการบริหารจัดการให้แก่นักเรียนการแสดงที่จะพัฒนาเป็นนักการละครต่อไปในอนาคต

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าอาจเป็นประเด็นสำคัญที่จำเป็นต้องคำนึงถึง คือ รูปแบบของละครและประเภทของละคร ผู้วิจัยพบว่า รูปแบบการนำเสนอตลอดจนละครบางประเภทอาจไม่จำเป็นต้องใช้ศาสตร์พลักษณ์เพื่อช่วยในการวิเคราะห์และทำความเข้าใจตัวละครในมิติที่ลึกซึ้ง เนื่องจากในละครบางประเภท การใช้เครื่องมือพลักษณ์เพื่อวิเคราะห์ตัวละครในมิติเชิงจิตวิทยาที่ลึกซึ้งจึงอาจไม่จำเป็น

ต่อการแสดงในรูปแบบดังกล่าวเช่นกัน อาทิ ละครตลก (comedy) ละครหุ่น ละครเด็ก โดยหากมีการนำศาสตร์นพลักษณ์ไปใช้ในการวิเคราะห์ในบทละครในรูปแบบดังกล่าว นพลักษณ์อาจกลายเป็นภาระในการทำงานของนักแสดงที่อาจมากเกินไปจนเกิดความจำเริญ และอาจนำไปสู่การแสดงที่ขาดซึ่ง “รส (flavor)” ตามรูปแบบการนำเสนอละครในรูปแบบที่ควรจะเป็นซึ่งจะส่งผลสำคัญต่อการทำงานของนักแสดงและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพหรือรสของละครที่คนดูจะได้รับต่อไปในท้ายที่สุด ดังนั้น นักการละครที่มีความสนใจในการนำศาสตร์นพลักษณ์ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานด้านศาสตร์ละคร จำเป็นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในการใช้งานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และเพื่อให้การสร้างสรรค์การแสดงมีคุณค่าและเกิดศักยภาพสูงสุดในการสื่อสารต่อผู้ชมต่อไป

10. เอกสารการอ้างอิง (References)

- Thanyarath, P. (2016). The actor's breath: Learning to accept. *Fine Arts Journal, Srinakharinwirot University*, 20(1), 33–43. [in Thai]
- Sammit, S. (2003). *A study of desirable characteristics of stage actors in Thailand* [Master's thesis]. Srinakharinwirot University]. [in Thai]
- Asadornithi, S. (2024, February 4). *Personal communication*.